

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ

Кафедра „Фінанси”

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи студентів спеціальності

«Фінанси»

з вивчення дисципліни

“БЮДЖЕТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ”

Харків - 2009

Методичні вказівки до самостійної роботи студентів спеціальності «Фінанси» з вивчення дисципліни «Бюджетний

менеджмент ” розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри “Фінанси” 22 травня 2007 р., протокол № 10.

Укладачі:

проф. Н.М Крихтіна,
доц. Н.М. Лисьонкова,
старш. викл. О.А. Єрмоленко

Рецензент

проф. М.Д. Жердєв

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи студентів спеціальності «Фінанси»
з вивчення дисципліни
“БЮДЖЕТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ”

Відповідальний за випуск Єрмоленко О.А.

Редактор Губарева К.А.

Підписано до друку 25.09.07 р.
Формат паперу 60x84 1/16 . Папір писальний.
Умовн.-друк.арк. 2,5. Обл.-вид.арк. 2,75.
Замовлення № Тираж 200 Ціна

Видавництво УкрДАЗТу, свідоцтво ДК 2874 від. 12.06.2007 р.
Друкарня УкрДАЗТу,
61050, Харків - 50, пл. Фейербаха, 7

УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Кафедра “Фінанси”

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної роботи студентів
спеціальності «Фінанси»
з вивчення дисципліни
“БЮДЖЕТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ”

Харків – 2009

Методичні вказівки до самостійної роботи студентів спеціальності «Фінанси» з вивчення дисципліни «Бюджетний менеджмент» розглянуті та рекомендовані до друку на засіданні кафедри «Фінанси» 22 травня 2007 р., протокол № 10.

Укладачі:

проф. Н.М Крихтіна,
доц. Н.М. Лисьонкова,
старш. викл. О.А. Єрмоленко

Рецензент

проф. М.Д. Жердєв

ЗМІСТ

Загальна характеристика дисципліни	4
Мета, завдання та предмет курсу	6
Змістовний модуль 1 Теоретико-методологічні основи бюджетного менеджменту	7
Тема 1 Сутність та складові бюджетного менеджменту. Предмет та завдання курсу	7
Тема 2 Суть та структура бюджету держави як об'єкта управління	8
Тема 3 Органи оперативного управління бюджетним процесом	9
Тема 4 Бюджетний процес і бюджетний регламент. Організація бюджетного планування в Україні	12
Змістовний модуль 2 Основні положення виконання та обліку виконання бюджету	16
Тема 5 Виконання бюджету	16
Тема 6 Облік виконання бюджету	21
Змістовний модуль 3 Основні положення проведення звітності та контролю за виконанням бюджету. Тенденції світового досвіду бюджетного менеджменту	23
Тема 7 Звітність про виконання бюджету	23
Тема 8 Контроль за виконанням бюджету	25
Тема 9 Світовий досвід бюджетного менеджменту	28
Критерії оцінювання знань студентів з дисципліни "Бюджетний менеджмент" при підсумковому контролі	30
Список літератури	36

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Бюджетний менеджмент» є нормативною для підготовки бакалаврів з економіки за фахом «Фінанси», її вивчення ґрунтується на засвоєнні блоку економічних дисциплін та профільюючих дисциплін базової фінансової освіти: «Фінанси», «Бюджетна система», «Податкова система». Дисципліна має теоретично-прикладний характер: у теоретичному плані вона покликана поглибити знання стосовно організації бюджетного процесу в державі та управління ним, у прикладному – сформуванню навички проведення операцій з виконання бюджету держави.

У сучасних умовах роль держави в розподільчих процесах змінюється. Одним із найважливіших засобів для здійснення державою зазначеної функції виступає бюджет. Тому управління бюджетом має дуже важливе значення, особливо в період переходу до ринкових відносин. Саме це визначає мету даної навчальної дисципліни – вивчення функцій фінансових органів, органів законодавчої та виконавчої влади щодо бюджету та прийомів і методів, які використовують ці органи в процесі керування бюджетними ресурсами і відносинами, що виникають у процесі руху бюджетних потоків. Тільки на засадах чіткого розмежування функцій між вказаними органами, чіткої організації бюджетного процесу в державі можливо забезпечити ефективне управління бюджетом.

Інформацію з навчального плану про обсяги лекцій, лабораторних і практичних занять та форми контролю, які використовуються, наведено в таблиці 1.

Таблиця 1 - Структура навчальної дисципліни “Бюджетний менеджмент” за професійним спрямуванням “Економіка і підприємництво” спеціальності “Фінанси”

Но- мер п/п	ЗМІСТОВНІ МОДУЛІ	Кількість годин				
		всього	лекції	семинарські (практичні) заняття	Індив. (СРС) під керівництвом викладача	самостійна робота студента
Змістовний модуль 1 (Теми 1, 2, 3, 4 - ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ)						
1	Сутність та складові бюджетного менеджменту. Предмет та завдання курсу	8	2	1	1	4
2	Суть та структура бюджету держави як об'єкта управління	7	–	–	1	6
3	Органи оперативного управління бюджетним процесом	9	2	1	2	4
4	Бюджетний процес і бюджетний регламент. Організація бюджетного планування в Україні	12	2	2	2	6
ВСЬОГО ПО ЗМІСТОВНОМУ МОДУЛЮ 1		36	6	4	6	20
Змістовний модуль 2 (Теми 5, 6 - ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ВИКОНАННЯ ТА ОБЛІКУ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ)						
5	Виконання бюджету	22	4	2	4	10
6	Облік виконання бюджету	14	2	2	2	8
ВСЬОГО ПО ЗМІСТОВНОМУ МОДУЛЮ 2		36	6	6	6	18
Змістовний модуль 3 (Теми 7, 8, 9 - ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ ЗВІТНОСТІ ТА КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОНАННЯМ БЮДЖЕТУ. ТЕНДЕНЦІЇ СВІТОВОГО ДОСВІДУ БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ)						
7	Звітність про виконання бюджету	10	2	1	1	6
8	Контроль за виконанням бюджету	11	2	1	2	6
9	Світовий досвід бюджетного менеджменту	15	–	–	1	14
ВСЬОГО ПО ЗМІСТОВНОМУ МОДУЛЮ 3		36	4	2	4	26
ВСЬОГО		108	16	12	16	64

МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ КУРСУ

Мета: надання знань про сутність і роль бюджетного менеджменту та механізм їх функціонування; у теоретичному плані поглибити знання про організацію бюджетного процесу в державі та управління ним, у прикладному – сформувати навички проведення операцій з виконання бюджету держави.

У сучасних умовах роль держави в розподільчих процесах змінюється. Одним із найважливіших засобів для здійснення державою зазначеної функції виступає бюджет, тому управління ним має важливе значення, особливо в період переходу до ринкових відносин.

Це визначає мету навчальної дисципліни “Бюджетний менеджмент” – вивчення функцій фінансових органів, органів законодавчої та виконавчої влади щодо бюджету та прийомів і методів, які використовують ці органи в процесі керування бюджетними ресурсами і відносинами, що виникають у процесі руху бюджетних потоків. Тільки на засадах чіткого розмежування функцій між вказаними органами, чіткої організації бюджетного процесу в державі можливо забезпечити ефективне управління бюджетом.

Завдання вивчення курсу полягають у:

- вивченні функцій і структури органів оперативного управління бюджетом;
- засвоєнні теоретичних основ організації бюджетного процесу;
- формуванні теоретичних і практичних знань щодо організації виконання дохідної та видаткової частин бюджету;
- оволодінні навичками з обліку виконання бюджету у фінансових органах, органах казначейської системи та складання бюджетної звітності;
- оволодінні методами контрольної роботи щодо виконання бюджету.

Предмет: економічні відносини, що виникають на різних рівнях

адміністративно-територіальних утворень у процесі формування та використання централізованих фінансових ресурсів держави.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

ТЕМА 1 СУТНІСТЬ ТА СКЛАДОВІ БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ. ПРЕДМЕТ ТА ЗАВДАННЯ КУРСУ

Бюджетний менеджмент та його роль у бюджетному процесі. Визначення бюджетного менеджменту. Об'єкт і суб'єкти бюджетного менеджменту. Предмет бюджетного менеджменту як навчальної дисципліни. Складові елементи організації бюджетного процесу. Органи управління бюджетом. Етапи і методи управлінської діяльності у бюджетному процесі.

Складові бюджетного менеджменту: бюджетне планування, організація виконання бюджету, облік і звітність з виконання бюджету, контроль за виконанням бюджету.

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТА

Індивідуальна робота виконується у вигляді підготовки доповідей за такими питаннями:

1 Розглянути структуру будь-якого (на вибір) фінансового органу і вивчити функції структурних підрозділів.

2 Проаналізувати законодавчі та нормативні документи, які встановлюють порядок формування бюджету.

3 Проаналізувати склад і структуру доходів і видатків бюджету (районного, міського, обласного, державного) не менше як за три роки. Встановити тенденції при формуванні дохідної частини бюджету і визначенні напрямків використання коштів бюджету.

4 Проблеми та можливі шляхи їх вирішення щодо бюджету.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА

1 Розвиток науки про управління.

2 Бюджетний менеджмент як складова фінансового

менеджменту.

3 Необхідність управління фінансами на макрорівні.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1 Визначити керуючу та керовану системи управління бюджетом.

2 Чим відрізняються поняття “бюджет”, “бюджетний план”, “бюджетний фонд”?

3 Охарактеризуйте органи управління бюджетом.

4 Визначте структуру бюджетного процесу.

5 Від яких чинників залежить рівень бюджетного планування?

6 Які методи використовують при складанні бюджету?

7 Назвіть функції менеджменту.

8 Визначте складові бюджетного менеджменту.

ЛІТЕРАТУРА: [2, 54, 55].

ТЕМА 2 СУТЬ ТА СТРУКТУРА БЮДЖЕТУ ДЕРЖАВИ ЯК ОБ’ЄКТА УПРАВЛІННЯ

Сутність і роль бюджету. Бюджет як економічна категорія. Характерні ознаки бюджетних відносин: всеохоплюючий і перерозподільний характер, законодавче регулювання, фондочий характер концентрації державних коштів. Бюджет як фінансовий план, склад і структура його доходів і видатків. Методи, джерела і принципи формування доходів. Класифікація видатків та форми бюджетного фінансування. Бюджетний дефіцит. Його причини, наслідки та межі. Джерела покриття бюджетного дефіциту. Бюджет як централізований фонд коштів держави. Організація і завдання управління бюджетними потоками.

Бюджетний устрій і бюджетна система. Основи бюджетного устрою: види бюджетів, принципи побудови бюджетної системи, розмежування доходів і видатків між бюджетами, взаємовідносини між бюджетами. Склад і структура бюджетної системи України.

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТА

Індивідуальна робота виконується у вигляді підготовки опорного конспекту за такими питаннями:

- 1 Сутність та значення бюджету держави.
- 2 Склад і структура дохідної частини Державного бюджету України.
- 3 Склад і структура видаткової частини Державного бюджету України.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА

- 1 Характерні ознаки бюджетних відносин: всеохоплюючий і перерозподільний характер, законодавче регулювання, фондний характер концентрації державних коштів.
- 2 Методи, джерела і принципи формування доходів.
- 3 Бюджетний дефіцит. Його причини, наслідки та межі.
- 4 Бюджетний устрій і бюджетна система.
- 5 Склад і структура бюджетної системи України.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

- 1 Охарактеризуйте бюджет як економічну категорію.
- 2 Назвіть методи, джерела і принципи формування доходів.
- 3 Як класифікуються видатки та форми бюджетного фінансування?
- 4 Визначте завдання управління бюджетними потоками.
- 5 Що собою являють бюджетний устрій і бюджетна система?
- 6 Охарактеризуйте склад і структуру бюджетної системи України.

ЛІТЕРАТУРА: [2, 46, 47, 48, 49, 59, 65, 66].

ТЕМА 3 ОРГАНИ ОПЕРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТНИМ ПРОЦЕСОМ

Міністерство фінансів України — центральний орган державної виконавчої влади в сфері фінансової діяльності. Законодавчі документи, якими керується Міністерство фінансів України у своїй

діяльності. Основні завдання Міністерства фінансів України, його функції та права. Вертикальна структура органів Міністерства фінансів. Структура центрального апарату Міністерства. Фінансові управління обласних державних адміністрацій. Основні завдання, функції та права фінансових органів обласного рівня. Структура фінансового управління. Міські та районні фінансові відділи в Україні: головні завдання, функції, права, структура.

Законодавчі документи, якими керуються фінансові управління обласних державних адміністрацій, міські та районні фінансові відділи.

Державне казначейство, його призначення та функції. Структура Головного управління Державного казначейства України. Вертикальна структура органів Державного казначейства.

Завдання, функції та структура Державної контрольно-ревізійної служби України.

Завдання, функції та структура податкової адміністрації.

Завдання, функції та структура Розрахункової палати України.

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТА

Індивідуальна робота виконується у вигляді рефератів за такою тематикою:

- 1 Становлення та розвиток податкової служби України.
- 2 Необхідність та становлення органів Державного казначейства України.
- 3 Розвиток Державної контрольно-ревізійної служби України.
- 4 Національний банк України: функції, структура, взаємовідносини з фінорганами.
- 5 Фондова біржа: функції, структура, взаємовідносини з фінорганами.
- 6 НАСК “Оранта”: функції, структура, взаємовідносини з фінорганами.
- 7 Фінансові служби в міністерствах і відомствах, на підприємствах і в установах: їх функції, права та обов’язки.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА

- 1 Напрямки розвитку функцій та організаційної структури апарату Мінфіну України.
- 2 Основні напрями діяльності Рахункової палати України.
- 3 Фінансові органи в зарубіжних країнах.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

- 1 Визначте функції та структуру центрального апарату Міністерства фінансів України.
- 2 Назвіть функції та структуру фінансового управління обласної державної адміністрації та районного (у місті) фінансового відділу.
- 3 Визначте необхідність створення органів казначейства в Україні, їх функції та структуру.
- 4 Назвіть функції та структуру Контрольно-ревізійної служби України.
- 5 Розкрийте процес становлення податкових органів в Україні, їх функції та структуру.
- 6 Визначте функції та структуру Рахункової палати України.
- 7 Опишіть взаємовідносини фінансових органів з Національним банком України, Фондовою біржею і НАСК “Оранта”.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ ЗА ТЕМАМИ 1, 3

- 1 Сутність бюджетного менеджменту: зміст бюджетного менеджменту; об’єкт та суб’єкт системи управління бюджетом; предмет бюджетного менеджменту як навчальної дисципліни.
- 2 Система управління бюджетом: органи управління бюджетом; структура бюджетного процесу; чинники, від яких залежить рівень бюджетного планування; методи, які використовують при бюджетному плануванні.
- 3 Складові бюджетного менеджменту: взаємозв’язок функцій менеджменту і складових бюджетного менеджменту; складові бюджетного менеджменту та їх характеристика.

4 Система органів Міністерства фінансів: завдання, функції, структура - центральний апарат; Мінфін АРК, обласні і міські (міст Києва і Севастополя) фінансові управління державних адміністрацій; міські та районні фінансові відділи.

5 Спеціальні органи при Міністерстві фінансів України: завдання, функції, структура - Контрольно-ревізійна служба України; Державне казначейство України.

6 Державна податкова служба України: завдання, функції, структура.

7 Рахункова палата України: завдання, функції, структура.

ЛІТЕРАТУРА: [3, 4, 5, 9, 10, 11].

ТЕМА 4 БЮДЖЕТНИЙ ПРОЦЕС І БЮДЖЕТНИЙ РЕГЛАМЕНТ. ОРГАНІЗАЦІЯ БЮДЖЕТНОГО ПЛАНУВАННЯ В УКРАЇНІ

Економічні основи бюджетного планування. Бюджетне планування як складова частина фінансового планування. Зміст, принципи і завдання бюджетного планування. Методи бюджетного планування. Рівні та етапи бюджетного планування. Вдосконалення бюджетного планування. Регулювання бюджетів на основі розширення самостійності адміністративно-територіальних формувань.

Організація бюджетного планування. Підготовча робота до складання проекту бюджету. Характеристика основних етапів розробки проекту бюджету.

Порядок складання проекту Державного бюджету України. Інформація для прогнозних і планових розрахунків. Методологія складання проекту Державного бюджету.

Розгляд проекту Державного бюджету в Кабінеті Міністрів. Представлення проекту бюджету Верховній Раді України, його розгляд у комісіях і комітетах. Представлення проекту Державного бюджету на сесії Верховної Ради України. Порядок внесення доповнень і зауважень до проекту бюджету. Прийняття Державного

бюджету. Закон про Державний бюджет, його зміст.

Порядок складання проектів місцевих бюджетів, їх взаємозв'язок із проектом Державного бюджету. Інформація для складання проектів місцевих бюджетів. Прогнозний, розрахунковий та кінцевий проекти місцевих бюджетів. Розгляд проекту бюджету в органах виконавчої і законодавчої влади, внесення до нього поправок і зауважень. Затвердження місцевих бюджетів.

Бюджетний регламент. Зміст, завдання та засади побудови бюджетного регламенту. Затвердження бюджетного регламенту. Необхідність встановлення бюджетного регламенту на всіх рівнях бюджетної системи. Відповідальність органів законодавчої і виконавчої влади за порушення бюджетного регламенту. Відповідальність Міністерства фінансів України і фінансових органів за порушення бюджетного регламенту.

Завдання і методологія планування доходів бюджету. Інформаційне забезпечення планування доходів.

Планування видатків на економічну діяльність держави. Бюджетне фінансування інвестиційних проектів. Планування державних дотацій та субсидій.

Кошторисне планування. Основи кошторисного планування. Оперативно-сітьові показники, що визначають обсяг бюджетних асигнувань. Норми і нормативи кошторисного фінансування. Структура кошторису. Види кошторисів. Планування видатків за окремими статтями кошторису.

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТА

Індивідуальна робота виконується у вигляді рефератів за такою тематикою:

1 Особливості бюджетного процесу на сучасному етапі розвитку України.

2 Проблемні аспекти організації бюджетного процесу в Україні.

3 Правове регламентування – основа чіткої організації бюджетного процесу.

4 Бюджетна модель суспільства. Вдосконалення бюджетної

моделі в Україні.

5 Визначення джерел і методів формування доходів.

6 Напрями і принципи фінансування видатків.

7 Проблеми регулювання і збалансування місцевих бюджетів в Україні.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА

1 Методи регулювання і збалансування бюджетів.

2 Вдосконалення бюджетного планування і регулювання бюджетів на основі розширення самостійності адміністративно-територіальних формувань.

3 Бюджетний регламент, його зміст, завдання та засади побудови.

4 Відповідальність органів законодавчої і виконавчої влади за порушення бюджетного регламенту.

5 Планування бюджетних дотацій та субсидій.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1 Дайте визначення бюджетного процесу.

2 Перерахуйте основні законодавчі акти, які регламентують організацію бюджетного процесу в Україні.

3 Назвіть точки зору сучасних економістів на визначення бюджетного планування.

4 Визначте принципи і завдання бюджетного планування.

5 Опишіть підготовчу роботу, яка передує складанню бюджету держави.

6 Назвіть основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку держави, які використовують при складанні бюджету.

7 Розкрийте зміст Постанови Верховної Ради “Про основні напрями бюджетної політики України” (бюджетної резолюції).

8 Визначте етапи і терміни складання Державного бюджету України, а також документацію, яка при цьому використовується.

9 Опишіть процес розгляду і затвердження Державного бюджету України.

10 Розкрийте зміст закону про Державний бюджет.

11 Опишіть порядок і терміни складання, розгляду і затвердження місцевих бюджетів, їх взаємозв'язок із проектом Державного бюджету.

12 Розкрийте необхідність розробки і затвердження бюджетного регламенту в державі.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

1 Бюджетний процес: стадії бюджетного процесу; завдання бюджетного планування, які вирішують відповідні органи; принципи бюджетного планування.

2 Бюджетний регламент: необхідність існування документа – бюджетний регламент; зміст бюджетного регламенту; встановлення відповідальності за порушення бюджетного регламенту.

3 Підготовча робота, яка передуює складанню бюджету: основні макропоказники економічного і соціального розвитку України; аналіз виконання бюджету за попередній рік і очікуване виконання за поточний; інструктивні листи про особливості складання розрахунків до проектів бюджетів на наступний бюджетний рік; Постанова Верховної Ради України “Про основні напрями бюджетної політики на відповідний рік”.

4 Порядок і терміни складання Державного бюджету України: попередній проект бюджету; підготовка та розгляд пропозицій і зауважень щодо проєктованих показників; скорегований проект бюджету.

5 Порядок і терміни розгляду та затвердження Державного бюджету України: розгляд у Кабінеті Міністрів; Президент України; розгляд у постійних комісіях при Верховній Раді; затвердження проекту Державного бюджету.

6 Закон України “Про Державний бюджет України” та його зміст.

7 Порядок і терміни складання, розгляду та затвердження республіканського бюджету АРК та місцевих бюджетів України. Їх взаємозв'язок із проектом Державного бюджету.

ЛІТЕРАТУРА: [2, 7, 8, 46, 47, 48, 49, 62].

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ВИКОНАННЯ ТА ОБЛІКУ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ

ТЕМА 5 ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ

Поняття та принципи виконання бюджету. Органи, що забезпечують виконання бюджету, розподіл функцій між ними.

Розпис доходів і видатків як основа виконання бюджету, порядок та терміни його складання, внесення змін та доповнень. Бюджетна класифікація доходів і видатків, її роль у бюджетному процесі та виконанні бюджету.

Система справляння доходів бюджету. Розрахунки юридичних і фізичних осіб з бюджетом. Документооборот, пов'язаний із мобілізацією доходів.

Податковий менеджмент. Основи та організація податкової роботи. Правове регламентування встановлення і справляння податків. Облік платників і надходжень податків. Порядок та форми розрахунків із бюджетом.

Звіряння доходів між податковими органами і органами Державного казначейства.

Поняття бюджетного фінансування та його організація. Основні принципи фінансування витрат бюджету. Розпорядники коштів, їх права та обов'язки. Ступені розпорядників коштів по Державному і місцевих бюджетах.

Методи і види фінансування із Державного бюджету. Методи: відкриття кредитів та перерахування бюджетних коштів з рахунка бюджету на рахунки розпорядників коштів. Фінансування за відомчою структурою. Фінансування через територіальні органи казначейства шляхом оплати рахунків і видачі готівкою. Інформація про територіальне розташування установ, підприємств, організацій і обсяги асигнувань та кошторисів видатків. Документооборот у процесі фінансування із Державного бюджету.

Організація фінансування із місцевого бюджету. Документооборот у процесі фінансування із місцевого бюджету.

Касове виконання бюджету. Касове виконання дохідної частини бюджету. Кошти бюджету. Джерела формування та напрямки

використання коштів бюджету. Касове виконання видаткової частини бюджету.

Регулювання міжбюджетних потоків. Бюджетні трансферти. Субсидії, субвенції, дотації; порядок їх виділення та перерахування. Бюджетні позички, порядок їх видачі та погашення. Взаємні розрахунки між бюджетами, причини їх виникнення та порядок проведення. Документооборот.

Взаємозалік коштів з фінансування у рахунок погашення недоїмки з належних до бюджету платежів. Мета і порядок їхнього проведення. Проведення вексельних взаєморозрахунків. Вилучення коштів на користь Державного бюджету.

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТА

Індивідуальна робота виконується у вигляді рефератів за такою тематикою:

- 1 Особливості взаємовідносин між бюджетами різних рівнів в Україні.
- 2 Переваги та недоліки проведення взаємозаліків в Україні.
- 3 Бюджетні трансферти в Україні.
- 4 Проблеми перерахування частини загальнодержавних податків до місцевих бюджетів.
- 5 Проблемні аспекти проведення бюджетних позичок, виданих із вищестоячих бюджетів.
- 6 Порядок проведення вексельних взаєморозрахунків.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА

- 1 Органи, які беруть участь у виконанні дохідної частини бюджету, і чітке розмежування функцій між ними.
- 2 Роль податкових органів України у виконанні дохідної частини бюджету.
- 3 Правове регламентування – основа податкової діяльності.
- 4 Організація проведення звірень доходів між органами податкової адміністрації і казначейства.
- 5 Характеристика форм взаємовідносин між Державним і місцевими бюджетами в Україні.

6 Аналіз цифрових даних щодо взаємовідносин між різними ланками бюджетної системи України.

7 Вдосконалення взаємовідносин між Державним і місцевими бюджетами в Україні.

8 Бюджетні трансферти в Україні.

9 Порядок проведення вексельних взаєморозрахунків.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1 Опишіть основні етапи процесу виконання бюджету.

2 Яка мета виконання бюджету?

3 Назвіть органи, що забезпечують виконання дохідної частини бюджету. Опишіть механізм їх взаємодії.

4 Хто і для чого складає бюджетний розпис доходів і видатків?

5 Дайте визначення бюджетної класифікації.

6 Назвіть документи, які регламентують систему кодів та групування бюджетних показників.

7 Охарактеризуйте схему класифікації доходів бюджету.

8 Назвіть органи, які розробляють і затверджують бюджетну класифікацію в Україні.

9 Яким чином побудована система стягнення доходів бюджету в Україні.

10 Опишіть документообіг, пов'язаний з мобілізацією доходів до Державного і місцевого бюджетів.

11 Опишіть механізм взаємодії органів казначейства з податковими органами при виконанні дохідної частини бюджету.

12 Дайте визначення і назвіть системи касового виконання бюджету.

13 Опишіть касове виконання дохідної частини бюджету.

14 Назвіть і охарактеризуйте джерела формування і напрямки використання коштів бюджету.

15 Наведіть характеристики функціональної, економічної і відомчої класифікації видатків.

16 Дайте визначення бюджетного фінансування.

17 Назвіть принципи фінансування витрат по бюджету.

18 Перерахуйте учасників бюджетного фінансування.

19 Наведіть приклади розпорядників коштів по Державному і місцевих бюджетах.

20 Назвіть методи і види фінансування.

21 Опишіть документооборот при фінансуванні за відомчою структурою.

22 Чим обумовлений перехід на казначейську систему виконання бюджету?

23 Опишіть документальне забезпечення і порядок перерахування бюджетних коштів Державним казначейством своїм територіальним управлінням і відділам.

24 Опишіть документооборот, пов'язаний з оплатою рахунків.

25 Опишіть документооборот, пов'язаний із видачею готівки.

26 Яким чином організовано фінансування із місцевого бюджету?

27 Опишіть касове виконання видаткової частини бюджету.

28 Дайте визначення бюджетних потоків (вхідні і вихідні, внутрішні та зовнішні).

29 Дайте визначення бюджетної дотації, субсидії, субвенції. Опишіть порядок їх визначення та перерахування.

30 Дайте визначення і характеристику бюджетної позички.

31 Опишіть документооборот, пов'язаний із видачею та поверненням бюджетної позички.

32 Визначте причини, які ведуть до виникнення взаємних розрахунків між бюджетами, та опишіть порядок їх проведення.

33 Назвіть мету введення в Україні взаємозаліку коштів з фінансування у рахунок погашення недоїмки по належних до бюджету платежах.

34 Визначте учасників взаємозаліку та опишіть порядок його проведення.

35 У чому полягає перевага вексельних взаєморозрахунків?

36 Назвіть переваги та недоліки вилучення коштів на користь вищестоячого бюджету.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

1 Поняття та принципи виконання бюджету. Органи, які забезпечують виконання дохідної частини бюджету.

2 Розпис доходів та видатків. Бюджетна класифікація: порядок та терміни складання розпису доходів і видатків; бюджетна класифікація доходів бюджету; складові доходів бюджету.

3 Організація розрахунків юридичних і фізичних осіб з бюджетом: документи, на підставі яких здійснюється перерахування платежів до бюджету; установи, які приймають платежі; готівкова та безготівкова форми розрахунків.

4 Документооборот, пов'язаний із мобілізацією доходів до бюджету.

5 Касове виконання бюджету: системи косового виконання бюджету; установи, які здійснюють касове виконання дохідної частини бюджету.

6 Джерела утворення та напрямки використання коштів бюджету.

7 Бюджетна класифікація видатків (функціональна, відомча, економічна).

8 Поняття бюджетного фінансування та його організація: органи, які беруть участь у бюджетному фінансуванні; загальні організаційні схеми бюджетного фінансування; принципи фінансування витрат по бюджету; розпорядники коштів, їх права і обов'язки. Ступені розпорядників коштів по державному і місцевих бюджетах.

9 Методи і види фінансування із бюджету: методи відкриття кредитів та перерахування коштів з рахунка бюджету на рахунки розпорядників коштів; фінансування із Державного бюджету – здійснення видатків і оплата витрат (оплата рахунків і видача готівкою). Документооборот у процесі фінансування із Державного бюджету; фінансування із місцевого бюджету. Документооборот у процесі фінансування із місцевого бюджету.

10 Касове виконання видаткової частини бюджету.

11 Бюджетні трансферти і порядок їх виділення та перерахування. Бюджетні позички: порядок видачі та погашення.

12 Взаємні розрахунки між бюджетами: причини виникнення та порядок проведення.

13 Взаємозалік коштів з фінансування у рахунок погашення недоїмки по належних до бюджету платежах: порядок проведення.

14 Вилучення коштів на користь Державного бюджету.

ЛІТЕРАТУРА: [2, 7, 12, 13, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 33, 34, 40,

41, 44, 53, 59, 60, 64].

ТЕМА 6 ОБЛІК ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ

Завдання бухгалтерського обліку бюджету у фінансових органах.

Функції бухгалтерських служб фінансових органів в організації обліку виконання бюджетів і кошторисів видатків установ. Їхні особливості у фінансових органах різних ланок. Права і обов'язки головних бухгалтерів фінансових органів.

Організація синтетичного та аналітичного обліку виконання бюджету. Значення аналітичного обліку для оперативного керівництва (контролю) виконання бюджету. Бухгалтерські документи, порядок їх складання, перевірки й обробки. Облікові реєстри, їх роль у бухгалтерському обліку виконання бюджету. Хронологічний і систематичний записи. Порядок зберігання бухгалтерських документів і облікових реєстрів.

Баланс виконання бюджету, його будова.

План рахунків поточного бухгалтерського обліку виконання Державного та місцевих бюджетів України. Характеристика рахунків.

Облік коштів і доходів бюджету. Рахунки, призначені для обліку коштів і доходів Державного бюджету, республіканського бюджету Автономної Республіки Крим і місцевих бюджетів. Аналітичний облік коштів і доходів бюджету.

Облік видатків бюджету. Облік коштів, перерахованих розпорядникам коштів у фінансових органах. Облік витрат, які здійснюють розпорядники коштів. Облік видатків бюджету на капіталовкладення. Облік касових видатків бюджету у фінансових органах. Облік бюджетних коштів, які призначені для оплати рахунків і видачі готівкою.

Облік взаємних розрахунків у період виконання бюджетів з переданих та одержаних коштів. Рахунки, призначені для обліку взаємних розрахунків і коштів, переданих та одержаних.

Облік бюджетних позичок. Синтетичний та аналітичний облік видачі та погашення бюджетних короткострокових позичок.

Визначення результатів виконання бюджету. Річні заключення рахунків поточного обліку виконання бюджету, підготовча робота. Рахунки, призначені для відбиття результатів виконання бюджету.

Складання заключного балансу з виконання бюджету.

Особливості обліку виконання сільських і селищних бюджетів.

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТА

Індивідуальна робота виконується у вигляді підготовки доповідей за такими питаннями:

1 Розглянути розмежування функцій у структурному підрозділі фінансового органу, який здійснює облік виконання бюджету.

2 Проаналізувати нормативну базу, яка встановлює порядок відображення в обліку коштів та доходів бюджету, а також фінансування видатків бюджету.

3 Визначити проблеми обліку коштів і доходів бюджету та видатків бюджету.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА

1 Місце обліку виконання бюджету у бюджетному менеджменті.

2 Складові організації обліку виконання бюджету у фінорганах.

3 Аналіз плану рахунків з обліку виконання Державного і місцевого бюджетів в Україні.

4 Облік взаємних розрахунків між бюджетами.

5 Облік бюджетних позичок у процесі виконання бюджету.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1 Назвіть служби у складі фінансових органів, які здійснюють облік виконання Державного і місцевих бюджетів.

2 Дайте визначення первинного документа і облікового реєстру.

3 Визначте завдання обліку виконання бюджету.

4 Перерахуйте бухгалтерські документи, зазначте порядок їх складання та зберігання.

5 Які реєстри синтетичного та аналітичного обліку використовують для обліку виконання бюджету?

6 Опишіть структуру балансу виконання бюджету.

7 Охарактеризуйте план рахунків з обліку виконання бюджету.

- 8 Яка побудова коду рахунка? Наведіть конкретний приклад.
- 9 Назвіть рахунки, призначені для обліку коштів бюджету.
- 10 Які рахунки призначені для обліку доходів бюджету?
- 11 Запишіть бухгалтерські проводки з обліку доходів бюджету.
- 12 Які рахунки призначені для обліку видатків?
- 13 Запишіть бухгалтерські проводки з обліку видатків бюджету.
- 14 Опишіть процес визначення результатів виконання бюджету.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

1 Організація обліку виконання бюджету у фінорганах та її складові: завдання обліку виконання бюджету у фінорганах; первинні документи, якими оформляються операції щодо виконання бюджету; облікові реєстри, в яких відображаються ті чи інші операції, і порядок ведення записів; план рахунків з обліку виконання бюджету.

2 Баланс виконання бюджету.

3 Облік коштів бюджету.

4 Облік доходів бюджету.

5 Облік видатків бюджету.

6 Визначення результатів виконання бюджетів. Річне заключення рахунків поточного обліку виконання бюджету.

ЛІТЕРАТУРА: [1, 28, 67].

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ ЗВІТНОСТІ ТА КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОНАННЯМ БЮДЖЕТУ. ТЕНДЕНЦІЇ СВІТОВОГО ДОСВІДУ БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

ТЕМА 7 ЗВІТНІСТЬ ПРО ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ

Організація, види та форми бюджетної звітності. Періодичність бюджетної звітності. Склад документів бюджетної звітності, порядок їх складання, подання та затвердження.

Звітність розпорядників коштів про використання бюджетних коштів, одержаних із Державного та місцевих бюджетів. Склад

звітних документів, терміни і порядок їх подання.

Звітність установ банків із касового виконання бюджетів. Склад документів і порядок їх подання.

Звітність органів Державного казначейства про виконання Державного бюджету. Склад звітних документів, терміни і порядок їх подання.

Звітність фінансових органів про виконання місцевих бюджетів. Склад звітних документів, терміни і порядок їх подання.

Порядок затвердження звіту про виконання бюджету держави.

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТА

Індивідуальна робота виконується у вигляді рефератів за такою тематикою:

- 1 Аналіз форм місячної звітності розпорядників коштів про використання бюджетних і позабюджетних коштів.
- 2 Порядок і терміни подання бюджетної звітності.
- 3 Аналіз місячної форми звітності про виконання Державного і місцевих бюджетів.
- 4 Проблемні аспекти підготовки бюджетної звітності.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА

- 1 Організація та види бюджетної звітності в Україні.
- 2 Місячні форми звітності розпорядників коштів про використання бюджетних асигнувань та їх характеристика.
- 3 Склад документів квартальної і річної звітності розпорядників коштів та їх характеристика.
- 4 Звітність органів Державного казначейства про виконання Державного бюджету.
- 5 Звітність фінансових органів про виконання місцевих бюджетів.
- 6 Вдосконалення бюджетної звітності в Україні.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1 Назвіть види бюджетної звітності.

2 Назвіть форми місячної звітності розпорядників коштів, які фінансуються із Державного бюджету. Зазначте терміни їх подання і розкрийте зміст.

3 Назвіть форми звітності розпорядників коштів, які фінансуються із місцевого бюджету. Зазначте терміни їх подання і розкрийте зміст.

4 Охарактеризуйте звітність банківських установ про надходження коштів на рахунок казначейства та рахунок місцевого бюджету.

5 Назвіть форми квартальної і річної звітності розпорядників коштів.

6 Яку звітність готують органи Державного казначейства України?

7 Які органи готують звітність про виконання місцевих бюджетів?

8 Назвіть квартальні і річні форми звітності про виконання місцевих бюджетів.

9 Хто і в які терміни затверджує звіт про виконання Державного бюджету України?

ЛІТЕРАТУРА: [31, 35, 36, 37, 38, 67].

ТЕМА 8 КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ БЮДЖЕТУ

Сутність та призначення фінансового контролю, його роль у виконанні бюджету. Види, форми та методи бюджетного контролю.

Органи бюджетного контролю, їх повноваження. Рахункова палата України. Державна податкова адміністрація, її функції, права та структура. Державна контрольно-ревізійна служба в Україні, її завдання. Контрольно-ревізійне управління, його функції та структура.

Податковий контроль та його організація в Україні. Облік платників податків та надходжень податків і обов'язкових платежів.

Податкова звітність, порядок і методи її перевірки. Камеральні перевірки податкових декларацій і звітів. Документальні перевірки правильності розрахунків із бюджетом. Оформлення результатів податкових перевірок.

Митний контроль. Митні органи України, їх функції та повноваження. Митне оформлення. Контроль митних органів за сплатою мита і митних платежів. Особливості контролю за переміщенням через митний кордон підакцизних товарів.

Контрольно-ревізійна робота з бюджету, її завдання та напрями. Організація і планування ревізій і перевірок. Порядок проведення ревізій фінансових органів щодо складання і виконання бюджету. Оформлення і реалізація результатів ревізій.

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТА

Індивідуальна робота виконується у вигляді рефератів за такою тематикою:

- 1 Методика проведення ревізії бюджетної установи.
- 2 Застосування штрафних санкцій за результатами ревізії.
- 3 Внутрішній контроль за використанням бюджетних асигнувань.
- 4 Роль контрольно-ревізійної служби в здійсненні державного фінансового контролю.
- 5 Порядок проведення ревізій і перевірок органами Державної контрольно-ревізійної служби в Україні за поданням правоохоронних органів.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА

- 1 Органи державного фінансового контролю в Україні та розмежування функцій між ними.
- 2 Порядок проведення ревізій і перевірок органами Державної контрольно-ревізійної служби в Україні за поданням правоохоронних органів.
- 3 Реалізація результатів ревізій і перевірок, проведених органами Державної контрольно-ревізійної служби в Україні.
- 4 Порядок проведення ревізії у фінансових органах.

5 Внутрішній контроль за використанням бюджетних асигнувань.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1 Визначте роль і місце контролю за виконанням бюджету у бюджетному менеджменті.

2 Назвіть органи державного контролю за виконанням бюджету в Україні.

3 Які основні напрямки діяльності Рахункової палати України?

4 Зазначте функції середньої і базової ланок органів контрольно-ревізійної служби України.

5 Дайте визначення ревізії та перевірки.

6 Які ознаки лежать в основі класифікації ревізій?

7 Сформулюйте основні завдання ревізій та перевірок.

8 Як плануються ревізії та перевірки?

9 Яким документом оформляються результати ревізії?

10 Які основні структурні частини має акт ревізії?

11 Визначте основні питання, які перевіряються у ході ревізії бюджетної установи.

12 Зазначте заходи, які проводяться для усунення виявлених недоліків і порушень під час ревізії.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ ЗА ТЕМАМИ 7, 8

1 Звітність розпорядників коштів, які фінансуються із Державного і місцевих бюджетів.

2 Звітність органів Державного казначейства про виконання Державного бюджету.

3 Звітність фінансових органів про виконання місцевих бюджетів.

4 Порядок і терміни затвердження звіту про виконання бюджету.

5 Сутність, призначення і види бюджетного контролю.

6 Органи державного бюджетного контролю в Україні: розмежування функцій.

7 Методи бюджетного контролю. Класифікація ревізій.

8 Порядок проведення ревізій Державною контрольно-ревізійною службою.

9 Оформлення результатів ревізії та їх реалізація.

ЛІТЕРАТУРА: [25, 31, 32, 35, 36, 37,38, 44, 56, 63, 67].
ТЕМА 9 СВІТОВИЙ ДОСВІД БЮДЖЕТНОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ

Ринкова економіка і бюджет держави. Суспільні блага в системі змішаної економіки. Еволюція бюджетної практики і бюджетної процедури. Концепція фіскального обміну і бюджет. Альтернативна методологія реалій та ідеалів.

Управління бюджетним процесом у розвинутих країнах. Демократичний вибір бюджетних пріоритетів. Політичний механізм бюджетних рішень. Органи оперативного управління бюджетом та бюджетного контролю.

Бюджетне планування. Економіко-аналітичні засади бюджетування. Методи програмного аналізу і раціоналізація розробки бюджетів. Програмно-цільові бюджети. Складання бюджетів “на нульовій основі”. Планування інвестицій за методом “затрати-вигоди”.

Виконання бюджету і бюджетний контроль. Методи контролю. Ревізійні органи законодавчої влади. Контроль за видатками. Забезпечення виконання намірів парламенту. Ефективність використання коштів. Регулювання міжбюджетних відносин.

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТА

Індивідуальна робота виконується у вигляді підготовки доповідей за такими питаннями:

- 1 Особливості організації бюджетного процесу в США.
- 2 Бюджетний процес в Росії на сучасному етапі.
- 3 Аналіз підготовчої роботи, яка передує складанню попереднього законопроекту (США, Швеція, Росія, Німеччина).
- 4 Процедура розгляду і затвердження законопроекту про бюджет (на прикладі двох-трьох держав).
- 5 Місце і роль спеціальних органів контролю в управлінні бюджетним процесом (на прикладі однієї держави).

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА

- 1 Управління бюджетним процесом у розвинутих країнах.
- 2 Демократичний вибір бюджетних пріоритетів.
- 3 Політичний механізм бюджетних рішень.
- 4 Органи оперативного управління бюджетом та бюджетного контролю.
- 5 Складання бюджетів “на нульовій основі”.
- 6 Планування інвестицій за методом “затрати-вигоди”.
- 7 Виконання бюджету і бюджетний контроль.
- 8 Методи контролю.
- 9 Ревізійні органи законодавчої влади.
- 10 Контроль за видатками.
- 11 Забезпечення виконання намірів парламенту.
- 12 Ефективність використання коштів.
- 13 Регулювання міжбюджетних відносин.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

- 1 Визначте особливості організації бюджетного процесу в США.
- 2 Як на сучасному етапі проводиться бюджетний процес в Росії?
- 3 Назвіть процедуру розгляду і затвердження законопроекту про бюджет (на прикладі двох-трьох держав).
- 4 Яким чином проводиться підготовча робота, що передуює складанню попереднього законопроекту США?
- 5 Яким чином проводиться підготовча робота, що передуює складанню попереднього законопроекту Швеції?
- 6 Яким чином проводиться підготовча робота, що передуює складанню попереднього законопроекту Росії?
- 7 Яким чином проводиться підготовча робота, що передуює складанню попереднього законопроекту Німеччини?
- 8 Визначте місце і роль спеціальних органів контролю в управлінні бюджетним процесом (на прикладі однієї держави).

ЛІТЕРАТУРА: [44, 47, 62, 65, 66].

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ "БЮДЖЕТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ" ПРИ ПІДСУМКОВОМУ КОНТРОЛІ

На екзаменаційному тижні графіка навчального процесу проводиться модульний контроль екзаменаційного модуля. Час і порядок проведення контролю визначаються кафедрою.

Перед проведенням модульного контролю лектор разом з керівником практичних (семінарських) занять доводять до відома студентів критерії оцінювання результатів виконання контрольних завдань.

Письмова компонента модульного контролю, що є обов'язковою, формується шляхом виконання контрольних завдань (тестів) письмово або з використанням комп'ютера з отриманням лістинга.

Визначаючи модульну оцінку, викладач ураховує:

- участь студента в практичних, лабораторних, семінарських заняттях, колоквіумах, які відбулися у період між початком семестру і першим контрольним тижнем або між суміжними контрольними тижнями;

- результати захисту звітів з індивідуальних завдань і виконання лабораторних робіт, передбачених робочою навчальною програмою з конкретної навчальної дисципліни;

- дотримання графіка виконання курсових проектів та робіт;
- оцінку (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, наукові публікації тощо.

Контрольні завдання кожний студент отримує особисто. Студент вважається таким, що брав участь у модульному контролі, якщо він з'явився на його проведення і отримав контрольне завдання.

Якщо студент не з'явився на модульний контроль з неповажної причини, модуль зараховується як нуль балів.

Результати модульного контролю доводяться до відома студентів не пізніше наступного робочого дня.

Студент зобов'язаний перескласти незадовільну оцінку протягом двох тижнів з моменту її отримання.

Студент, який з поважної причини не з'явився на модульний контроль за графіком, дозвіл на модульний контроль поза графіком отримує у декана.

Семестровий екзамен - форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за семестр.

За підсумками модульного контролю результат екзамену визначають середньоарифметичною оцінкою за 100-бальною шкалою, оцінкою „відмінно”, „добре”, „задовільно” або „незадовільно” за національною шкалою і оцінкою за шкалою ECTS (таблиця 2).

Таблиця 2

За шкалою ECTS	Визначення	За національною шкалою	За шкалою УкрДАЗТ
A	"Відмінно" - відмінне виконання з незначною кількістю помилок	5	90-100
B	"Дуже добре" - вище середнього рівня з декількома помилками	4	82-89
C	"Добре" - у цілому правильна робота з визначеною кількістю значних помилок		75-81
D	"Задовільно" - непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	69-74
E	"Достатньо" - виконання задовольняє мінімальним критеріям		60-68
FX	"Незадовільно" - потрібно виконати певну додаткову роботу для успішного складання	2	35-59

F	"Незадовільно" - необхідна значна подальша робота (з обов'язковим повторним курсом)		0-34
----------	---	--	------

Після останнього модульного контролю студентам, які отримали за результатами модульного контролю середньоарифметичну оцінку "відмінно" (A) (90-100 балів), "добре" (C) (75-81 бал), "достатньо" (E) (60-68 балів) або "незадовільно" (F) (0-34 бали), відповідна оцінка записується лектором у заліково-екзаменаційну відомість. Студентам, які отримали за результатами модульного контролю середньоарифметичну оцінку "дуже добре" (B) (82-89 балів) або "задовільно" (D) (69-74 бали) і згодні з нею, відповідна оцінка записується лектором у заліково-екзаменаційну відомість. У такому разі семестровий екзамен не передбачає обов'язкову присутність студента. Присутність студента під час оформлення результату семестрового екзамену потрібна лише для повідомлення йому екзаменаційної оцінки і внесення її до залікової книжки, якщо його атестовано.

У разі непогодження студента з отриманою за результатами модульного контролю середньоарифметичною оцінкою "дуже добре" (B) (82-89 балів) або "задовільно" (D) (69-74 бали) він може її покращити тільки один раз під час проведення екзамену. У будь-якому разі підсумкова оцінка не може бути нижчою за середньоарифметичну оцінку модульного контролю.

Якщо студент протягом семестру за результатами модульного контролю отримав одну і більше незадовільних оцінок і не використав можливості перескладання навчального модуля та його підсумкова оцінка "незадовільно" (FX) (35-59 балів), то під час сесії він складає семестровий екзамен за обсягом незарахованих навчальних модулів. Підсумкову оцінку визначають з урахуванням раніше зарахованих навчальних модулів.

Оцінювання знань студентів, що складають іспит з дисципліни «Бюджетний менеджмент», здійснюється за 100-бальною системою з переведенням у традиційну чотирибальну систему для фіксації загальної оцінки і оцінки за шкалою ECTS.

Максимальна кількість балів за єдиний (комплексний) білет становить 100 балів, у т. ч. за кожне питання — десять балів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ НА ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ КОМПЛЕКСНОГО БІЛЕТУ

Основна диференціація балів проводиться за шкалою 10, 5, 0 балів.

Повна відповідь на питання, яка оцінюється у 10 балів, повинна відповідати таким вимогам:

1) розгорнутий, вичерпний виклад змісту даної у питанні проблеми;

2) повний перелік необхідних для розкриття змісту питання економічних категорій та законів;

3) виявлення творчих здібностей у розумінні, викладенні й використанні навчально-програмного матеріалу;

4) здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки й узагальнення; знання історії створення таких теорій та еволюції поглядів основних представників;

5) уміння користуватись методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їхні риси та форми виявлення;

6) демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;

7) використання актуальних фактичних та статистичних даних, знань дат та історичних періодів, які підтверджують тези відповіді на питання;

8) знання необхідних законів і нормативних матеріалів України, міжнародних та міждержавних угод з обов'язковим на них посиланням під час розкриття питань, які того потребують;

9) знання точних назв та функцій національних та міжнародних кредитно-фінансових установ, історії їх створення і ролі при вирішенні проблем, які ставляться у конкретному питанні;

10) засвоєння основної та додаткової літератури.

Відповідь на питання оцінюється у 5 балів, якщо:

1) відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття хоча б одного з пунктів, вказаних вище (якщо він явно потрібний для вичерпного розкриття питання);

2) при розкритті змісту питання в цілому правильно за зазначеними вимогами зроблені значні помилки під час:

- а) використання цифрового матеріалу;
- б) посилання на конкретні історичні періоди та дати;
- в) формулювання назв значних фінансових та кредитних установ і завдань, які перед ними ставляться, а відносно міжнародних (особливо учасником яких є Україна) — у переліку країн учасниць;
- г) визначення авторства і змісту в цілому правильно зазначених теоретичних концепцій, що спотворює логіку висновків під час відповіді на конкретне питання.

Відповідь на питання оцінюється у 0 балів, якщо:

1) відносно відповіді на найвищий бал не розкрито трьох чи більше пунктів, зазначених у вимогах до нього (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);

2) одночасно присутні два чи більше типи недоліків, які окремо характеризують критерій оцінки питання у 5 балів;

3) висновки, зроблені під час відповіді, не відповідають правильним чи загально визнаним при відсутності доказів, зазначених у відповіді;

4) характер відповіді дає підставу стверджувати, що особа, яка складає іспит, неправильно зрозуміла зміст питання чи не знає, правильної відповіді і тому не відповіла на нього по суті, допустивши грубі помилки у змісті відповіді.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ НА ТЕСТ

За правильну відповідь — 10 балів.
За неправильну відповідь — 0 балів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ НА ЗАДАЧІ (СИТУАЦІЇ)

Максимально кожна задача оцінюється у 10 балів, якщо має місце:

- правильна арифметична відповідь на поставлену задачу;
- правильно зазначене теоретичне обґрунтування відповідного розрахунку;
- правильно вказані винятки із зазначеного правила та варіанти його використання у конкретних умовах;
- правильно вказана назва відповідного інструктивного матеріалу.

Відповідно загальна оцінка 5 балів виставляється, якщо має місце:

- неправильна арифметична відповідь на поставлену задачу;
- неправильно зазначене теоретичне обґрунтування (пояснення) відповідного розрахунку;
- неправильно вказані винятки із зазначеного правила та варіанти його використання у конкретних умовах;
- неправильно вказана назва відповідного законодавчого чи інструктивного матеріалу чи вжита назва застарілого матеріалу.

Мінімальна оцінка з урахуванням усіх можливих помилок – 0 балів за відповідне завдання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНІ АКТИ

1 Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1999. - №40. – Ст. 365.

2 Про бюджетну систему України: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1995. - №26. – Ст. 195.

3 Про державну податкову службу в Україні: Закон України // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. - №6. – Ст. 37; Відомості Верховної Ради України. – 1992. - №39. – Ст. 575; 1994. - №15. – Ст. 84; 1995. - №1. – Ст. 3; №30. – Ст. 229; 1996. - №31. – Ст. 148.

4 Про Державну контрольно-ревізійну службу в Україні: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1993. - №29. – Ст.308.

5 Про Рахункову палату Верховної ради України: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - №43. – Ст. 212 (з урахуванням рішень Конституційного суду України, грудень 1997 року).

6 Про Національний банк України: Закон України // Урядовий кур'єр. – 1999, 1 лип.

7 Про Державний бюджет України на відповідний рік: Закон України // Відомості Верховної Ради України.

8 Про основні напрямки бюджетної політики на відповідний рік (Бюджетна резолюція): Постанова Верховної Ради України // Відомості Верховної Ради України.

9 Про Державне казначейство України: Указ Президента України від 27 квітня 1995 р.

10 Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України: Указ Президента України від 26 серпня 1999 р. №1081/99.

11 Про затвердження Положення про Державне казначейство: Постанова Кабінету Міністрів України від 31 липня 1995 р. №590 // Зібрання постанов Уряду України. – 1995. - №11. – Ст. 262.

12 Про впровадження казначейської системи виконання Державного бюджету: Постанова Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 14 січня 1997 р. №13 // Зібрання законодавства України. – 1997. - №1. – Ст. 10.

13 Про вдосконалення касового виконання Державного бюджету України: Постанова Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 21 січня 1998 р. № 68.

14 Про заходи щодо упорядкування бюджетних видатків: Постанова Кабінету Міністрів України від 18 лютого 1998 р. № 191 // Зібрання законодавства України. – 1998.

15 Про спеціалізоване державне підприємство Укрспецфін: Постанова Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 1998 р. № 1573.

16 Про порядок викупу кредиторської і погашення дебіторської заборгованості держави з використанням казначейських векселів: Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 1999 р. № 321.

17 Про створення внутрішньої платіжної системи Державного казначейства: Постанова Кабінету Міністрів і Національного банку України від 15 вересня 1999 р. № 1721.

18 Про порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги щодо виконання кошторисів доходів і видатків бюджетних установ і організацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 9 січня 2000 р. №17 // Зібрання законодавства України. – 2000.

19 Про затвердження Порядку подання фінансової звітності: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2000 р. №419 // Зібрання законодавства України. – 2000.

20 Інструкція про порядок ведення державними податковими інспекціями оперативного-бухгалтерського обліку видатків і неподаткових платежів / Головна Державна податкова інспекція України. – 1994, 12 травня. - №37.

21 Про відкриття та використання рахунків Державного казначейства по виконанню Державного бюджету України: Наказ / Головне управління Державного казначейства України. – 1995, 28 грудня. - №09-5.

22 Тимчасові методичні вказівки про порядок проведення взаємозаліку коштів по фінансуванню видатків в рахунок погашення недоїмки по належних до бюджету платежах / Міністерство фінансів України і Національний банк України. – 1996, 23 вересня. - №200/84.

23 Положення про єдиний казначейський рахунок: Наказ /

Головне управління Державного казначейства України. – 1997. – 21 березня. - №28.

24 Інструкція про відкриття реєстраційних рахунків органами Державного казначейства України / Головне управління Державного казначейства України. – 1997, 9 квітня. - №32.

25 Інструкція про порядок проведення ревізій і перевірок Державною контрольно-ревізійною службою в Україні: Наказ / Головне контрольно-ревізійне управління України. – 1997, 3 жовтня. - №121.

26 Про запровадження нової бюджетної класифікації України: Наказ / Міністерство фінансів України. – 1997, 3 грудня. - №265 (із змінами і доповненнями).

27 Інструкція про порядок видачі, обліку та погашення векселів Державного казначейства України: Наказ / Міністерство фінансів України. – 1997, 9 грудня. - №269.

28 Про затвердження плану рахунків бухгалтерського обліку виконання Державного та місцевих бюджетів: Наказ / Головне управління Державного казначейства України. – 1997, 24 грудня. - №137 (із змінами і доповненнями).

29 Інструкція про порядок проведення ревізій і перевірок органами Державної контрольно-ревізійної служби в Україні за поданням правоохоронних органів: Наказ / Головне контрольно-ревізійне управління України. – 1998, 31 березня.

30 Порядок застосування інструкції про порядок видачі, обліку та погашення векселів Державного казначейства України: Наказ / Головне управління Державного казначейства України. – 1998, 21 жовтня.

31 Про нову редакцію форми №7МДБ “Звіт про кредиторську заборгованість бюджетних установ” та форми №7 “Звіт про заборгованість бюджетних установ”: Наказ / Головне управління Державного казначейства України. – 1998, 31 грудня. - №110.

32 Методичні вказівки щодо реалізації результатів ревізій і перевірок, проведених органами Державної контрольно-ревізійної служби в Україні / Додаток до листа Головного контрольно-ревізійного управління України. – 1999, 20 січня. – №02-18/28.

33 Інструкція про застосування порядку і погашення

дебіторської заборгованості держави з використанням казначейських векселів: Наказ / Головне управління Державного казначейства України. – 1999, 21 квітня. - №100/219.

34 Про затвердження Інструкції про порядок касового виконання бюджету за доходами органами Державного казначейства: Наказ / Головне управління Державного казначейства України. – 2000, 19 травня. - №320.

35 Про затвердження Інструкції про порядок складання річних бухгалтерських звітів за 1999 рік установами і організаціями, основна діяльність яких здійснюється за рахунок коштів державного та / або місцевих бюджетів: Наказ / Головне управління Державного казначейства України. – 2000, 14 січня. - №19/4240.

36 Про затвердження Інструкції про порядок складання в 2000 році місячних звітів та квартального звіту за I квартал установами і організаціями, основна діяльність яких здійснюється за рахунок коштів державного та / або місцевих бюджетів: Наказ / Державне казначейство України. – 2000, 23 березня. - №23.

37 Про затвердження Інструкції про порядок складання органами Державного казначейства України місячної звітності у 2000 році: Наказ / Державне казначейство України. – 2000, 24 березня. - №25.

38 Про затвердження Інструкції про складання органами Державного казначейства України квартальної звітності у 2000 році // Офіційний вісник України. – 2000, 12 травня. - №17. – С. 99.

39 Порядок казначейського виконання соціального фонду Державного бюджету: Наказ / Державне казначейство України. – 2000, 26 квітня. - №35.

40 Інструкція про порядок касового виконання Державного бюджету за видатками / Державне казначейство України. – 2000.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

41 Государственные финансы: Учеб. пособие / В.М. Федосов, С.Я. Огородник, В.М. Сутормина и др. – К.: Лыбидь, 1991. – 276 с.

42 Государственный бюджет: Учеб. пособие / М.И. Ткачук, Н.Е. Заяц, Л.А. Ханкевич и др. – Минск: Высшая школа, 1995. – 240 с.

43 Деркач М.І., Гордєєва Л.П. Бюджет та бюджетний процес в Україні: Навч. посібник. – Дніпропетровськ: Пороги, 1995. – 256 с.

44 Єпіфанов А.О., Сало І.В., Дьяконова І.І. Бюджет і фінансова політика України: Навч. посібн. – К.: Наукова думка, 1997. – 302 с.

45 Концепція розвитку Міністерства фінансів України // Фінанси України. – 1997. - №3. – С. 27-41.

46 Концепція розвитку Державної контрольно-ревізійної служби України: Проект / Головне контрольно-ревізійне управління. – 1999.

47 Концепція розвитку Державного казначейства за умов функціонування Єдиного казначейського рахунка / Державне казначейство України. – 2000.

48 Пасічник Ю.В. Бюджетна система: Навч. посібник. – Черкаси: Відлуння, 1999. – 375 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

49 Арестархов О.И. Казначейство хочет стать банком для бюджетных учреждений: Интервью с начальником Управления координации и развития органов Государственного казначейства Чечулиной Е. // Бизнес. – 1996. - №10. – С.15.

50 Балабанов И.Т. Основы финансового менеджмента. Как управлять капиталом?: Научное издание. – М.: Финансы и статистика, 1995. – 384 с.

51 Брігхем Є.Ф. Основы финансового менеджменту / Пер. з англ. – К.: Молодь, 1997. – 1000 с.

52 Бюджетная система Российской Федерации: Учебник / М.В. Романовский. – М.: Юрайт, 1999. – 621 с.

53 Глухов В.В., Бахрамов Ю.М. Финансовый менеджмент: Учеб. пособие. – Спб., 1995.

54 Лупин А.В. Бюджет-97: по-старому или по-казначейски?: Интервью с заместителем начальника Главного управления Государственного казначейства Украины Даневичем А.С. // Финансовая Украина. – 1996. - №44. – С. 19.

55 Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента / Пер. с англ. – М.: Дело, 1993. – 702 с.

56 Опарін В.М., Сафонова Л.Д. Сутність та складові бюджетного менеджменту // Фінанси України. – 1998. - №2. –

С. 60-66.

57 Оформлення результатів ревізії та їх реалізація: на допомогу контролеру-ревізору // Фінанси України. – 1998. - №1. – С. 28-36.

58 Павлова Л.Н. Бюджетные потоки и проблемы бюджетного регулирования // Финансы. – 1996. - №4. – С.45-48.

59 Павлова Л.Н. Финансовый менеджмент / Управление денежным оборотом предприятия. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 2001. – 271. С.

60 Податкова система України: Підручник / В.М. Федоров, В.М. Опарін, Г.О. П'ятаченко та ін. – К.: Лыбидь, 1994. – 464 с.

61 Пуховкіна М.Ф., Коломис В.В. Роль НБУ у касовому виконанні державного бюджету // Вісник НБУ. – 1998. - №1.

62 Розпутенко І.В. Бюджетний процес: Матеріали до лекції. – К.: Вид-во УАДУ, 1997. – 60 с.

63 Романів М.В. Державний фінансовий контроль і аудит: Навч.-метод посібник. – К.: ТОВ “НІОС”, 1998. – 224 с.

64 Тентюк В.П. Українське казначейство: Додаткова фінансова інституція чи державна необхідність // Фінанси України. – 1996. - №7. – С.5-10.

65 Финансы: Учеб. / Под ред. Л.А. Дробозиной. – М.: Финансы, 1999. – 527 с.

66 Финансы: Учеб. пособие / Пер. с англ.; Науч. ред. Е.Н. Лобанова. - М.: Олимп-бизнес, 1998. – 556 с.

67 Чечуліна О.О., Сушко Н.І. Коментар до системи бухгалтерського обліку з виконання Державного та місцевих бюджетів // Бухгалтерський облік і аудит. – 1998. - №4. – С. 3-8.

ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ:

- Фінанси України;
- Вісник НБУ;
- Інвестиційна газета;
- Вісник податкової служби України;
- Банківська справа;
- Деньги и кредит;
- Финансы;
- Цінні папери та фондовий ринок;

- Економіка України;
- Економіка, фінанси, право.

